

На основу члана 16. Закона о заштити узбуњивача (“Сл. гласник РС” бр. 128/14), члана 1. Правилника о начину унутрашњег узбуњивања, начину одређивања овлашћеног лица код послодавца, као и другим питањима од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених (“Сл. гласник РС” бр.49/15) и члана 26. став 1. тачка 7) Статута Института за јавно здравље Србије “др Милан Јовановић Батут” Управни одбор доноси

ПРАВИЛНИК **о поступку унутрашњег узбуњивања у Институту за јавно здравље Србије** **“др Милан Јовановић Батут”**

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником уређује се поступак унутрашњег узбуњивања у Институту за јавно здравље Србије “др Милан Јовановић Батут” (у даљем тексту: Институт), у складу са одредбама Закона и Правилника.

Члан 2.

Поједини изрази коришћени у овом правилнику имају следеће значење:

1. “узбуњивање” је откривање информације о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и ради спречавања штете великих размера. Информација може да садржи потпис узбуњивача и податке о узбуњивачу. Послодавац и овлашћени орган су дужни да поступају и по анонимним обавештењима у вези са информацијом, у оквиру својих овлашћења;
2. “узбуњивач” је физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга Института;
3. “послодавац” је Институт, односно директор;
4. “одговорно лице” је лице коме су у Институту поверени одређени послови који се односе на управљање, пословање или процес рада, као и лице које у Институту врши одређене послове;
5. “радно ангажовање” је радни однос, рад ван радног односа, волонтирање, вршење функције, као и сваки други фактички рад за послодавца;
6. “овлашћени орган” је орган Републике Србије, територијалне аутономије или јединице локалне самоуправе или носилац јавних овлашћења надлежан да поступа по информацији којом се врши узбуњивање, у складу са законом;
7. “штетна радња” је свако чињење или нечињење у вези са узбуњивањем којим се узбуњивачу или лицу које има право на заштиту као узбуњивач угрожава или повређује право, односно којим се та лица стављају у неповољнији положај;
8. “унутрашње узбуњивање” је откривање информације послодавцу.

II. ПОСТУПАК УНУТРАШЊЕГ УЗБУЊИВАЊА

Покретање поступка

Члан 3.

Поступак узбуњивања почиње пријемом информације. Достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем врши се овлашћеном лицу у писаном облику, или усмено.

Достављање информације

Члан 4.

Информација којом започиње поступак унутрашњег узбуњивања у писаном облику подноси се непосредно-предајом писмена, обичном или препорученом поштом или електронском поштом и на имејл лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем, уколико постоје техничке могућности.

О поднетој информацији издаје се потврда о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Као датум пријема код препоручене пошिल्ке наводи се датум предаје пошिल्ке пошти, а код обичне пошिल्ке датум пријема пошिल्ке у Институту.

Ако је поднесак упућен електронском поштом, као време подношења послодавцу сматра се време које је назначено у потврди о пријему електронске поште, у складу са законом.

Члан 5.

Информација се подноси у једном оригиналном примерку, преко писарнице Института, у затвореној коверти са знаком:

“информација у вези са унутрашњим узбуњивањем (не отварати)”.

Обичне и препоручене пошिल्ке на којима је означено да се упућују лицу овлашћеном за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем код послодавца или на којима је видљиво на омоту да се ради о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем може да отвори само лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Информација може бити потписана од стране подносиоца или анонимна.

Ако је информација достављена путем електронске поште или факсом, страна - узбуњивач има право да од овлашћеног лица захтева да на исти начин потврди пријем тог документа, што је ово дужно и да учини када је то неопходно као доказ да је извршено достављање.

Потврда о пријему информације

Члан 6.

Потврда о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем садржи : кратак опис чињеничног стања о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем, време, место и начин достављања информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, број и опис прилога поднетих уз информацију о унутрашњем узбуњивању, податке о томе да ли

узуњивач жели да подаци о његовом идентитету не буду откривени, податке о послодавцу, печат послодавца, потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узуњивањем.

Потврда о пријему информације у вези са унутрашњим може узуњивањем садржати потпис узуњивача и податке о узуњивачу, уколико он да пристанак.

Записник о усмено достављеној информацији

Члан 7.

Усмено достављање информације у вези са унутрашњим узуњивањем врши се давањем изјаве узуњивача на записник.

Записник садржи: податке о послодавцу и лицу које саставља записник, време место састављања, податке о присутним лицима, опис чињеничног стања о информацији у вези са унутрашњим узуњивањем, податке о времену, месту и начину кршења прописа кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и податке ради спречавања штете великих размера, примедбе узуњивача на садржај записника или његову изјаву да нема никаквих примедби на записник и да се у потпуности слаже са његовом садржином, потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узуњивањем, печат послодавца.

Поступање по информацији

Члан 8.

Лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са узуњивањем дужно је да пре давања изјаве о информацијама у вези са унутрашњим узуњивањем:

1. обавести узуњивача о правима прописаним Законом, а нарочито да не мора откривати свој идентитет, односно да не мора потписати записник и потврду о пријему информације у вези са унутрашњим узуњивањем
2. да поучи узуњивача да информације у вези са унутрашњим узуњивањем даје под пуном материјалном и кривичном одговорношћу, те да давање лажног исказа представља кривично дело предвиђено одредбама Кривичног законика

Члан 9.

У случају анонимних обавештења, поступа се у складу са Законом.

Послодавац не сме предузимати мере у циљу откривања идентитета анонимног узуњивача.

Члан 10.

Након пријема информације, послодавац је дужан:

1. да поступи по информацији без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема информације
2. да обавести узуњивача о исходу поступка по његовом окончању, у року од 15 дана од дана окончања поступка из тачке 1. овог члана

3. да на захтев узбуњивача, пружи обавештења узбуњивачу о току и радњама предузетим у поступку, као и да омогући узбуњивачу да изврши увид у списе предмета и да присуствује радњама у поступку.

Члан 11.

Приликом вођења поступка унутрашњег узбуњивања, овлашћено лице које води поступак може узимати изјаве од других лица, у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, о чему саставља записник.

Такав записник садржи: податке о послодавцу и лицу које саставља записник, време и место састављања, податке о присутним лицима, опис утврђеног чињеничног стања поводом информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, примедбе присутног лица и лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем, печат послодавца.

Информисање узбуњивача

Члан 12.

На захтев узбуњивача, послодавац је дужан да му пружи обавештења о току и радњама предузетим у поступку, као и да му омогући увид у списе предмета и да присуствује радњама у поступку.

Послодавац је дужан да обавести узбуњивача о исходу поступка у року од 15 дана по његовом окончању.

Извештај о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем

Члан 13.

По окончању поступка овлашћено лице саставља извештај о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем, који мора да садржи предлог мера ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Извештај се доставља послодавцу и узбуњивачу, о коме се узбуњивач може изјаснити.

Ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем могу да се предузму одговарајуће мере на основу извештаја из става 1. овог члана.

Члан 14.

Извештај о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем садржи:

1. време, место и начин пријема информације у вези са унутрашњим узбуњивањем
2. радње које су поводом тога предузете у циљу провере информације
3. означење лица која су обавештена о радњама предузетим у циљу провере информације, уз навођење датума и начин њиховог обавештавања
4. утврђено чињенично стање уз опис утврђених неправилности и штетних радњи, као и њихов опис, као и процену да ли су такве радње изазвале штетне последице

5. потпис овлашћеног лица
6. печат послодавца.

Члан 15.

Узбуњивач се може изјаснити о извештају о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем у року од 15. дана.

Предлагање мера

Члан 16.

Ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње настале у вези са унутрашњим узбуњивањем могу да се предузму одговарајуће мере на основу извештаја из става 1. овог члана, о чему овлашћено лице доноси предлог мера.

Предлог мера ради отклањања неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем садржи :

1. податке о послодавцу и лицу које сачињава записник
2. време и место састављања
3. навођење и детаљан опис неправилности , штетних радњи и последица ових радњи у вези са унутрашњим узбуњивањем утврђених извештајем ,
4. конкретне мере које се предлажу ради отклањања неправилности и штетних радњи и рокови за њихово извршење
5. образложење због чега се предложеним мерама отклањају утврђене неправилности и последице штетне радње настале у вези са унутрашњим узбуњивањем
6. име лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем
7. печат послодаца

III. ПРАВО НА ЗАШТИТУ УЗБУЊИВАЧА

Члан 17.

Узбуњивач у Институту има право на заштиту, ако:

- 1) изврши узбуњивање код послодавца, или јавности на начин прописан законом;
- 2) открије информацију из члана 2. тачка 1) овог правилника (у даљем тексту: информација) у року од једне године од дана сазнања за извршену радњу због које врши узбуњивање, а најкасније у року од десет година од дана извршења те радње;
- 3) би у тренутку узбуњивања, на основу расположивих података, у истинитост информације, поверовало лице са просечним знањем и искуством као и узбуњивач.

Члан 18.

Право на заштиту имају и повезана лица (супружник или ванбрачни партнер, крвни сродник као и свако друго лице које се према другим основама и околностима може оправдано сматрати интересно повезаним са узбуњивачем.)

Члан 19.

Лице које тражи податке у вези са информацијом има право на заштиту као узбуњивач ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због тражења тих података.

Члан 20.

Лице које је овлашћено за пријем информације дужно је да штити податке о личности узбуњивача, односно податке на основу којих се може открити идентитет узбуњивача, осим ако се узбуњивач не сагласи са откривањем тих података, у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Свако лице које сазна податке из става 1. овог члана дужно је да штити те податке.

Лице овлашћено за пријем информације дужно је да приликом пријема информације обавести узбуњивача да његов идентитет може бити откривен надлежном органу ако без откривања идентитета узбуњивача не би било могуће поступање тог органа, као и да га обавести о мерама заштите учесника у кривичном поступку.

Ако је у току поступка неопходно да се открије идентитет узбуњивача, лице овлашћено за пријем информације дужно је да о томе, пре откривања идентитета, обавести узбуњивача.

Подаци из ставца 1. овог члана не смеју се саопштити лицу на које се указује у информацији, ако посебним законом није другачије прописано.

Забрана злоупотребе узбуњивања

Члан 21.

Забрањена је злоупотреба узбуњивања.

Злоупотребу узбуњивања врши лице које:

- 1) достави информацију за коју је знало да није истинита;
- 2) поред захтева за поступање у вези са информацијом којом се врши узбуњивање тражи противправну корист.

IV. УЗБУЊИВАЊЕ АКО СУ У ИНФОРМАЦИЈИ САДРЖАНИ ТАЈНИ ПОДАЦИ

Члан 22.

Информација може да садржи тајне податке.

Под тајним подацима из става 1. овог члана сматрају се подаци који су у складу са прописима о тајности података претходно означени као тајни.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач је дужан да се прво обрати послодавцу, а ако се информација односи на лице које је овлашћено да поступа по информацији, информација се подноси Министарству здравља, односно министру.

У случају да директор није у року од 15 дана поступио по информацији у којој су садржани тајни подаци, односно ако није одговорио или није предузео одговарајуће мере из своје надлежности, узбуњивач се може обратити овлашћеном органу.

Изузетно од става 3. овог члана, у случају да се информација односи на послодавца, информација се подноси Министарству здравља, односно министру и другом овлашћеном органу.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач не може узбунити јавност, ако законом није другачије одређено.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач и друга лица су дужни да се придржавају општих и посебних мера заштите тајних података прописаних законом који уређује тајност података.

V. ЗАБРАНА СТАВЉАЊА УЗБУЊИВАЧА У НЕПОВОЉНИЈИ ПОЛОЖАЈ И НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 23.

Послодавац је дужан да, у оквиру својих овлашћења, заштити узбуњивача од штетне радње, као и да предузме неопходне мере ради обустављања и отклањања последица штетне радње.

Директор не сме чињењем или нечињењем да стави узбуњивача у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, а нарочито ако се неповољнији положај односи на:

- 1) запошљавање;
- 2) стицање својства приправника или волонтера;
- 3) рад ван радног односа;
- 4) образовање, оспособљавање или стручно усавршавање;
- 5) напредовање на послу, оцењивање, стицање или губитак звања;
- 6) дисциплинске мере и казне;
- 7) услове рада;
- 8) престанак радног односа;
- 9) зараду и друге накнаде из радног односа;
- 10) учешће у добити послодавца;
- 11) исплату награде и отпремнине;
- 12) распоређивање или премештај на друго радно место;
- 13) непредузимање мера ради заштите због узнемиравања од стране других лица;
- 14) упућивање на обавезне здравствене прегледе или упућивање на прегледе ради оцене радне способности.

Члан 24.

Забрањено је предузимати штетне радње

У случајевима наношења штете због узбуњивања, узбуњивач има право на накнаду штете, у складу са законом који уређује облигационе односе.

VI. СУДСКА ЗАШТИТА УЗБУЊИВАЧА

Члан 25.

Узбуњивач према коме је предузета штетна радња у вези са узбуњивањем има право на судску заштиту.

Судска заштита се остварује подношењем тужбе за заштиту у вези са узбуњивањем надлежном суду, у року од шест месеци од дана сазнања за предузету штетну радњу, односно три године од дана када је штетна радња предузета.

VII. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Правилник о поступку унутрашњег узбуњивања у Институту за јавно здравље Србије “др Милан Јовановић Батут” ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Института.

Члан 27.

Овај правилник објавити на огласној табли Института, као и на његовој интернет страници.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Прим. др sc. med. Небојша Милетић